

آنکس که در آستانه مرگ پایش را به سوی قبله دراز نکرد

سالروز وفات آیت‌الله‌العظمی میرزا حبیب‌الله رشتی است. وی از خود آثار و شاگردان زیادی برجای گذاشت که حواشی بر تفسیر جلالیه از جمله آثار اوست.

سالروز وفات آیت‌الله‌العظمی میرزا حبیب‌الله رشتی است. وی از خود آثار و شاگردان زیادی برجای گذاشت که حواشی بر تفسیر جلالیه از جمله آثار اوست.

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، آیت‌الله‌العظمی میرزا حبیب‌الله رشتی در سال 1324 هجری قمری در املش گیلان به دنیا آمد. پدرش مرحوم محمدعلی‌خان قوچانی از مومنین و حکام محلی بود. رشتی پس از تحصیلات اولیه در رشت و در سن هجده سالگی عازم قزوین شد و هفت سال بعد به مقام اجتهاد رسید.

شیخ حبیب‌الله در سال 1263 قمری راهی نجف شد و از محضر شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر بهره برد و از ایشان اجازه اجتهاد گرفت. سپس به محضر درس شیخ انصاری درآمد و تا آخر عمر وی از شاگردان ممتازش محسوب می‌شد. مقام علمی‌اش به جایی رسیده بود که بتواند مرجعیت جهان تشیع شود اما با رد این پیشنهاد اعلام کرد که میرزای شیرازی برای خنثی کردن استعمار مناسب‌تر است.

وی شاگردان زیادی داشت که برخی از شاگردان برجسته ایشان عبارتند از: سید محمد کاظم یزدی، آقا ضیاء الدین عراقی، حاج میرزا حسین نائینی، شیخ شعبان دیوشلی، شیخ عبدالله مازندرانی، شیخ فضل الله نوری، حاج آقا میر بحر العلوم رشتی، شیخ علی رشتی، شیخ عبدالغنی بادکوبه‌ای، سید ابوالحسن اصفهانی و سید ابوالقاسم اشکوری.

شیخ حبیب‌الله آثار زیادی را نیز در علوم اسلامی نوشت از این جمله در علم اصول رساله فی الضد و اقتضاء الامر بشیء النهی عنه و عدمه، التعادل و التراخیح، بدایع الافکار، اجتماع الامر و النهی، رساله فی مقدمه الواجب، رساله فی المشتق، التقريرات در فقه کتاب الطهاره الحاشیه علی المکاسب، کتاب الزکاه، کتاب الاجاره، الالتقاط، کتاب العضب، کتاب القضاء و الشهادات، الوقوف و الصدقات، رساله فی اللباس المشکوک، حاشیه علی منهج الرشاد، حاشیه علی نجاه العباد، حاشیه علی النخبه، در علم تفسیر حواشی بر تفسیر جلالین و در علم کلام کاشف الظلام فی حل معضلات الکلام را می‌توان نام برد.

میرزا حبیب‌الله رشتی نویسنده حواشی بر تفسیر جلالین است. تفسیر جلالین از عمده‌ترین تفاسیر اهل سنت نوشته جلال‌الدین محلی و جلال‌الدین سیوطی است. این اثر به سبب ایجاز، اختصار و سبک ویژه‌اش که گزیده‌ای از آرای تفاسیر ماثور و لغوی اهل سنت است، همواره مورد توجه خاص دانشمندان اسلامی بوده و به عنوان متن درسی مورد استفاده واقع شده است. نویسندگان این تفسیر بجز نقل‌قول‌هایی مختصر از صحابه و تابعین چون ابن عباس و عکرمه، از هیچ‌یک از کتب تفسیر و مفسران گذشته سخنی نقل نکرده‌اند.

ایشان دارای مدارج اخلاقی والایی بود، نقل کرده‌اند که مرحوم میرزا با آنکه دریافت وجوه شرعی یک امر مرسوم بود و هست، هیچ گاه وجوه شرعی را نمی‌پذیرفت. نقل می‌کنند مردی ثروتمند از هند برای پرداخت وجوه شرعی به زیارت میرزای رشتی آمده بود ولی مرحوم رشتی چنان بی‌اعتنایی و عصبانیت از خود نشان داد که اطرافیان همگی متعجب شدند و ایشان فرموده بود: چاره‌ای جز عصبانیت نبود.

میرزا حبیب‌الله در ادب عشق نیز ممتاز بود. نقل کرده‌اند آنگاه که جان به حضرت عزرائیل می‌سپرد، هر چه پایش را رو به قبله دراز می‌کردند، او پای خود را جمع می‌کرد و چیزی نمی‌گفت. چون چند بار این کار تکرار شد، از او علت را پرسیدند، به زحمت فرمود: چون وضو ندارم پایم را رو به قبله دراز نمی‌کنم.

ایشان در چهاردهم جمادی‌الثانی سال 1312 هجری قمری در نجف از دنیا رفت و پیکر پاکشان را در یکی از بقعه‌های حرم امیر مومنان (ع) به خاک سپردند.